



גליון מיוחד

לכבוד יומא דהילולא

התנא האלוקי

רבי שמעון בר יוחאי זי"ע"א

ל"ג בעומר תשע"ג

עיר וקדיש מן שמיא נחית

לא תשכח מפי זרעו



מרן הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א

"כיצד אכל רשב"י מעץ החרובים הא הוי ערלה?"

לא מיקרי עץ מאכל כיון שאין דרך לאכול פירות עץ כזה, ואף האוכלן בטלה דעתו, וה"ה הכא כיון שאילו לא היו במקום סכנה לא היו אוכלים פירותיו ורק משום פקו"נ הוצרכו לאכול לא נעשה עי"ז לעץ מאכל דהוי כבטלה דעתם עי"ש. עוד כתב ליישב דעץ שנברא בנס אין בו דין ערלה כלל דהוי כאילו הועבר בגושיו מחו"ל וכדאמר' בירושלמי (פ"א דערלה ה"א) דאין בו משום ערלת א", וה"נ הובא בגושיו משמים שהרי מיד עשה פירות כעץ ישן, וגם אפשר דלא ינק כלל מן האדמה שהרי היה מקום שאינו ראוי לזריעה ובנס עשה פירות אין זה מיקרי יניקה מן הארץ, ואע"ג דהנס עשה שינקו מן הארץ, מ"מ כיון שהארץ לא נשתנית ועץ אחר א"א לנטוע שם ורק עץ זה נתן פירות ע"י נס, אין זה כדרך יניקה מן הארץ, ואין חייב בערלה ומסתמא גם אין חייב במעשר וכו' עי"ש. אמנם נשאל מרן שליט"א מעיקרא מאי קושיא הא הוי פיקוח נפש ולכן היה מותר לאוכלו, ותיירץ שאין דרך לתת מתנה לא מושלמת ובודאי כשקיבל מתנה מהקב"ה בודאי קיבל מתנה בשלימות.

איתא בגמ' (שבת ל"ג ע"ב) דיתבי ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון וכו' נענה ר"ש ואמר כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן וכו' אמרו וכו' שמעון שגינה יהרג וכו' אזלו טשו במערתא איתרחיש ניסא איברי להו חרובא ועינא דמיא וכו', מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו דרך אמונה (פ"י מהל' מע"ש) הביא שראה מקשים היאך אכל רשב"י מן החרובים הא הוי ערלה. וכתב ליישב עפ"י מה שפסק הרמב"ם (שם) דהעולה מאליו ברה"ר פטור מערלה ולפי"ז אתי שפיר דהרי המערה לא היתה שלהם ולא זכו בה ונמצא דהעץ הפקר וכל הקודם ליקח מפירותיו זכה והוי כעלה מאליו ברה"ר דפטור, והוסיף מרן שליט"א שאף לשיטת החולקים על הרמב"ם וס"ל שאף העולה מאליו ברה"ר חייב, י"ל דכאן הוי כעלה במקום טרשים (דהיינו קרקע קשה דמבואר דפטור בכה"ג משום שאין דרך בנ"א לזרוע בו. ואע"ג דהחזון איש (ערלה סי' א' סק"ט) כתב דהטעם שפטור הוא משום שאין דרך בנ"א לטפל בו להביא פירותיו ליישוב והוי כאין עומד למאכל, והכא הרי נברא בשביל אכילתם, מ"מ כיון שאין דרך בנ"א לטפל בו אפי' אם הוא יטפל בו ויביא פירותיו לעיר ויאכלם או יאכלם שם מ"מ